

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Fuisse semper & bonos, & malos, nec esse tam raros probos, ut quidam
arbitrantur cap. xlv

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

plures, sicut filii Dei, immaculati in medio nationis pravae, & peruersae, inter quos luceatis, ut luminaria in mundo.

Fuisse semper & bonos, & malos: necesse tam raros probos, ut quidam arbitrantur.

Cap. XLV.

Verum et in uero quanquam bonos, & castos raros esse non negem, non tamen propterea raros esse concesserim, quam plerique forsitan sibi falso persuadent esse. Nam difficile quidem est confirmare id de plurimis, at mihi certum est, quid de multis respondeam quos scio, continentissime uiuere. Verum sic nescio quo modo, ut optima quaeque, quasi occulta sint: mala uero, ac foeda facta, ita late pateant, ut plusquam opus sit, ab omnibus agnoscantur. Nec mirum nam auri uenae penitus abdite sunt, & gemmae, & praeciosissima quaeque terrarum latebris altissime reconduntur: sed uitrum, aes ferrum, & id genus uilia, passim, & ubique nobis obuia sunt. Idem ferme accidit in moribus hominum: quando nemo ferè est, qui non acutius semper uitia, quam quae recta sint uideat. Et propterea saepe accidit, ut lateat probitas, tanquam sterili compressa solo, & uitium uelut semen uberi satum gleba, ubique propagetur, & (ut de malis herbis dicitur) altius surgat, & magis magisque conspicuum reddi soleat. Consueuerunt omnes ferè natura quicquid rectum est, & laudabile, quasi inuidiosum quidpiam continentibus oculis pertransire, mala uero, ac turpia perspicaciores Lynceo longe, lateq; prospicere, ac prospecta ubique palamq; proferre. Iniquum est sanè in quolibet ordine bonos malosq; indiscrete confundere, atq; improbis cõiunctis

ESTAM

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

in eodē iudicio bonis quoq; odiū, inuidiāq; constare,
Siquidem hac ratione uel angelorū constantiā: detrahi
posset, nedum hominum fragilitati, si malorum angelo
rum, qui ceciderant, superbiam uel ad accusandam bo
norum perfectionem, in testimonium angelicæ prauita
tis adducere. Porro boni & casti multi sunt, & agnoscu
tur etiam à multis, recte, & sine uitio intuentibus: quod
nisi mihi compertum, exploratumque fuisset, puderet al
ferere. Perspecta est sanè ubiq; locorū complurium sa
cerdotum continentia: ita ut id nisi ab impudentissimo
nebulone negari non possit. Nam etsi aliqui in ecclesia
Dei reperiantur improbi, & profani, nihilo minus tamē
redolet adhuc in ea pura, & sincera castitas multorum, q
tenorem priscae continentiae seruant: atque gratia eius,
qui pro se crucifixus est, ab omnibus illicitis uoluptati
bus sese abstinēt. Quod autem nunc multi reperiantur
improbi, & impudici mirabile nō est, neque monstrum,
ostentumve aliquod nouū: quum semper ab initio mū
di fuerint per mixta uirtutibus uitia: ut nullus unquam
ordo hominum fuerit tam sanctus, in quo improbus qu
piam non sit inuentus. Nulla unquam profecto erit hic
tam munda leges, qua cum non sit innatum simul & lo
lium, quousque ueniat (ut scriptum est) qui habeat uenti
labrum in manu sua, & purget aream, & congreget tritici
cum in horreum, & quisquiliās, & lolium igni combu
rat. Nihil ergo diffidendum est inter lasciuos, & impro
bos sacerdotes, & clericos, ac cuiusque generis: tam re
ligiosos, quàm laicos, inesse commixtos castos & pro
bos complures, nam & inter tribulos, & lapas emicant
rosæ, uernant uiolæ, & lilia consurgunt. Vidit & Iere
mias propheta in uisione sibi à Deo demonstrata, ficus
bonas, & malas: Bonas quidem bonas ualde: Malas au
tem malas ualde. Similiter de sacerdotibus dicendum.
Si boni, boni ualde: si mali, mali ualde. Natura autē com
paratū est, ut bona malaq; cōmiscantur: & non nisi inter

Matt. 3.

uentu malorum bona, ex deteriorum cōparatione no-
 scantur. Quinimmo neque Deus (ut asserit D. Augstius *Iere. 24*
 nus) ullum hominem crearet: quem malum esse futurū
 sciret, nisi pariter nosceret, quibus eum bonorum usibus
 accommodaret: atque ita ordinem sæculorum, tāquam
 pulcherrimum carmen, ex quibusdam quasi *2. v. 1. 1. 1.*
 id est oppositis, honestaret. Nam sicut in dicendo, con-
 traria inter se cōposita, cōciniore oratione saepe reddūt,
 ita quoq; nō uerborū, sed rerū diuersarū cōcinitate, mū-
 di pulchritudo, admirabili dispositione cognoscitur. *1. omni . 2.*
 Chrysippus philosophus, ut scribit Gelius, assererat ni-
 hil esse prorsus imperitius his, qui opinantur bona esse
 potuisse, si non essent itidem & mala: quū bona malis
 contraria sint, & utraque inter sese opposita, quasi mu-
 tuo suffulta nixu consistant: quando contrarium sine al-
 tero suo contrario esse omnino non possit. Quoniam *2. 1. 1.*
 pacto quæso iustitiæ sensus esse posset, nisi esset iniqui-
 tas: quove modo fortitudinis uirtus rite percipere o-
 tur, nisi ignauitiæ uitium ei foret aduersum: & qua si-
 militer ratione continentia discerneretur, nisi ea ipsa uir-
 tus per contrarium suum, quæ est intemperantia nosce-
 retur: Proinde, homines stulti cur hoc etiam non re-
 quirunt, ut ueritas sit, & non sit mendacium: Hæc Chry-
 sippus per quam sapienter. Semper itaque & ubiq; fue-
 re boni, & mali, casti, & impudici, alterum nanque pen-
 det ex altero, ut si sustuleris alterius nomen, utriusque si-
 mul auferas necesse sit. Quis nostrum ausit optare om-
 nes sacerdotes integros, & innocentes: quum lex, ut
 ait Apostolus, constituerit sacerdotes eligi ex homini-
 bus infirmitatem habentibus, ut possint, sicut pro sua, ita
 etiam pro populi infirmitate offerre sacrificium. Non
 sunt ergo sacerdotes, qui omnino peccare non possunt:
 sed qui peccare omnino non debeant. Non tam ergo
 mirandum si quis eorum peccet: quàm letādum si quis
 castus, & iustus inueniatur. Nec ille quoq; omnino cō-

DE CONIV. IET CONTI. SACER.

remnendus est, qui ubi forte ceciderit, statim surgit, & agit poenitentia: atq; ex eo, qd ceciderit, quodq; ipse peccator fuerit, suae ipsemet conscius infirmitatis, discit pauidus cauere sibi: & alterius misereri: & alienis infirmitatibus parcere. Est uidere in uniuerso genere hominum ita contingere, sicut in qualibet magna, ac instructa domo, ubi non solum sunt uasa aurea, & argentea, ut ait Apollolus, sed & lignea, & fictilia, quaedamq; in honorem, quaedam etiam in contumeliam. In principio statim mundi inter filios primos. Adae unus extitit fraticida: inter filios Noe, unus impius peccauit in parentem, & accepit maledictionem: inter duodecim Christi Iesu discipulos, fuit proditor Iudas: inter septem primos diaconos, recessit a fide Nicolaus. Adde figuram de ueteri instrumento, qd in castris Gedeonis duo millia & amplius armatorum fuerant, & nisi trecenti electi sunt, qd bibentes non flexo poplite, sed manu ad os aqua e fluuio stantes proiicerent. Et hi tam, uel tam pauci sic electi, de centum & uigintimillibus Madianitarum, & Amalechitarum caesis gloriosissimam uictoriam reportarunt. Sed quid attinet admirari inter mortales improbos reperiri copiosos: quando & Deus, ut legitur, in angelis suis repererit prauitatem: & illa syncera, & caelestis natura per superbiam suam ab illa naturali, & propria bonitate defecerit: si modo & detrahebat opere religioni, & sacerdotio: si quis ex eo ordine sordidus sit, & minus honeste sese habeat: quandoq; dem ex omni genere hominum semper malos esse necesse est, sicut & bonos. Sed utri modo plures boni, uel mali sint: nec attinet hoc loco discutere, nec mea partes sunt iudicare. Cadendum tamen est, ne quis eo errore ducatur, ut sibi licere existimet, quod multi, uel ex his, qd honoratissimi habeantur, improbe fecerint, sic forte intrasit, dicens. Id quod facere praecipitur, nemo ferè praestat, aliter uiuitur, exoleuit probitas antiquorum: alius est praesens mos, aliud nunc praelati nostri agere consueuerunt. Ne quaeso, propterea quicquam statim

ps. 37. 21

2. imo. 2

Iud. 6

Mat. 18

redu
cerib
lis, id
bus c
quod
gnis,
ta, &
na, qu
storu
stulte
dibus
ac p
id pau
paucis
Multi
ni, no
qui, &
sacri g
maior
fos sci
in om
culis, u
suas cu
fecto r
Noe, c
bus m
la cuag
malor
gntur,
mittit
igne, h
non or
quin q
quis fu
inauer

rectum putes, uel quod multi, uel quod quidam est ex pro-
 ceribus facere non erubescant. At tu si sapias, nec falli ue-
 lis, id tantum existimato rectum, quod moribus, quod legi-
 bus consentaneum est: quod ecclesiae placitis constat: &
 quod obseruatum est a maioribus, quorum uita & in ma-
 gnis, & in honestis rebus semper perspecta fuit, & iudica-
 ta, & habita innocētissima. Nihil te moueat clara nomi-
 na, quum isti ipsi re ipsa sordeant, sintque uilissima omnium ui-
 storum mancipia. Verum super omnia caueas, nec unquam tibi id
 stulte persuadeas, neminem esse pudicum, & mundum ab his sor-
 dibus ut nup̄ dicebam: sed si tam pusilli animi sis, ut sperare,
 ac persuadere ipse tibi non possis id esse in pluribus: saltem
 id paucis concedito: teque existimato debere esse unum ex
 paucis, atque ex electis Dei: quoniam ut ipsa ueritas dicit,
 Multi sunt uocati, & pauci electi. Quod autem rari sint bo-
 ni, non est haec nostri tantum aui quarela: nam iuxta illud Anti-
 quum, & uetus est, alienum Posthume lectum Cōcutere: atque
 sacri gentium cōtinere fulcri. Hoc antea questi sunt nostri
 maiores, hoc nos querimus, hoc posterius querentur: euer-
 sos scilicet in peius mores, regnare nequitiā, res humanas
 in omne nefas labi. Sed quod mirum! quum in omnibus sae-
 culis, ut inquit Cicero, pauciores uiri semper reperiuntur, qui
 suas cupiditates, quam qui hostium copias uicerint. Sic se pro-
 fecto res habet, semper fuerit & boni, & mali: nam & arca
 Noe, quae ecclesiae simulachrum gesit, ex cunctis animalibus
 munda simul, atque immunda seruauit. Sagena quoque il-
 la euangelica, ex omni genere piscium, bonorum uidelicet
 malorumque: referta, ad litus trahitur, at boni duntaxat eli-
 guntur, mali autem foras mittuntur. Sic & lolium cōcrescere per-
 mittitur cum tritico usque ad messem, ut tunc demum illud in
 ignem, hoc autem in horreum recodatur. Decem propterea uirgines
 non omnes ingrediuntur cum sponso ad nuptias, sed
 quinque tantum: quae & uirgines & prudentiores reli-
 quis fuerant. Quod nihil sibi plane uult aliud, quam
 inuere mundum uniuersum oppletum esse & bonis,

Matth. 20

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Matth. 15

& malis, sed in fine tandem admittendos esse tantum bonos ad uitam eternam, malos uero in ima tartara reilicie ndos, ad supplicium sempiternum.

Multo satius fore nos saluos esse cum paucis, quàm cum multis damnari, atq; bonos sequi, quàm multos. Cap. XLVI.

EXoptare quidem unusquisq; debet se saluum esse, ac beatum fieri cum omnibus: si id non datur, cum pluribus, si ne id quidem, saltem cum paucis. Satis enim & abunde foeliciter eueniet ei, qui saluus fiet, etiam si solus ipse saluus fiat. Alioqui malus fuit Loth ille iustus cum ciuibus suis una commorando perire, quam ab eis fugiens, uel solus à Sodomorum incendio liberari. Etenim quicunq; proficere cupit in uia. Deum non est ei quod plerique multi factitant intuentum, sed quod boni, & iusti faciunt, neque rursus quod pluribus placet, sed quod melioribus, quodq; per se sit bonum, & constantissime ab his ipsis bonis seruatum. Optimum quidem est bonorum exemplis in melius instituere uitam suam: atque non tam quod multi egerint, quàm quod optime actum sit, sibi ad imitandum proponere: in his praesertim, quæ seniorum consiliis, & sanctorum decretis, atque conciliorum placitis immota per tot saecula constiterunt: quorum auctoritati non credere, & quod etiam peius est, contradicere, nefarium certe est, atque summè impium. Verum quia fieri nequit, ut quod optimum est laudetur uulgo ab omnibus, uincat apud nos, atque sit potior sententia, quæ est magis pia, & quæ magis bonis placet, etiam si pauciorum calculis comprobetur. Pulcherrimum haberi solet uictoriae genus: quando multitudo paucioribus, utpote melioribus, cedit. Sit ergo nobis potissimum ad imitandum, non quod uulgo, sed